

V Bruseli 29. novembra 2022
(OR. en)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0391(COD)

15390/22
ADD 4

PI 169
COMPET 967
MIGR 379
IND 519
IA 207
CODEC 1863

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	28. novembra 2022
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	SWD(2022) 369 final
Predmet:	PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU Sprievodný dokument Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY, ktorým sa mení NARIADENIE RADY (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a ktorým sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002 a Návrh na SMERNICU EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie)

Delegáciám v prílohe zasielame dokument SWD(2022) 369 final.

Príloha: SWD(2022) 369 final

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 28. 11. 2022
SWD(2022) 369 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE SPRÁVY O POSÚDENÍ VPLYVU

Sprievodný dokument

Návrh

NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

**ktorým sa mení NARIADENIE RADY (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a ktorým
sa zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002**

a

Návrh na

SMERNICU EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY

o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie)

{COM(2022) 666 final} - {COM(2022) 667 final} - {SEC(2022) 422 final} -
{SWD(2022) 367 final} - {SWD(2022) 368 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 6/2002 o dizajnoch Spoločenstva a zrušuje nariadenie Komisie (ES) č. 2246/2002, a návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o právnej ochrane dizajnov (prepracované znenie).
A. Potreba konať
Prečo? Aký problém sa rieši?
Právne predpisy členských štátov upravujúce ochranu dizajnov na vnútroštátnej úrovni boli čiastočne zosúladené smernicou 98/71/ES o dizajnoch. Ako doplnok k vnútroštátnym systémom sa v roku 2003 nariadením (ES) č. 6/2002 o dizajnoch spoločenstva zaviedla jednotná ochrana (t. j. s rovnakým účinkom v celej EÚ) dizajnov. Zatiaľ čo národné dizajny zapisujú národné úrady duševného vlastníctva členských štátov, dizajny Spoločenstva zapisuje a spravuje Úrad Európskej únie pre duševné vlastníctvo (EUIPO). V závislosti od územného rozsahu hospodárskej činnosti sa preto firmy a pôvodcovia dizajnov môžu rozhodnúť buď pre právo k národnému dizajnu alebo právo k dizajnu zapísané v rámci celého Spoločenstva, alebo požiadať o paralelnú ochranu na tom istom území prostredníctvom vnútroštátneho systému, ako aj systému Spoločenstva a zachovať si ju. „Spoločenstvo“ v tomto zmysle znamená „EÚ“. Hlavným nevyriešeným problémom zostáva ochrana trhu s viditeľnými náhradnými dielmi. Dvanásť členských štátov umožňuje v tomto odvetví voľnú hospodársku súťaž, zatiaľ čo ostatné si zachovávajú monopol výrobcov, a to aj napriek podpore otvorenia trhu, ktorá je zakotvená v smernici o dizajnoch. Právne predpisy EÚ o ochrane dizajnov sa od ich prijatia prakticky nezmenili. V hodnotení týchto právnych predpisov [SWD(2020) 264 final] sa dospelo k záveru, že systém ochrany dizajnov v EÚ celkovo funguje dobre, ale že existujú určité nedostatky, ktoré je potrebné odstrániť, aby bol vhodný na daný účel v digitálnom veku a prístupnejší a efektívnejší pre podniky, MSP (malé a stredné podniky) a jednotlivých pôvodcov dizajnu. Komisia preto oznámila (v oznámení z roku 2020), že zreviduje právne predpisy EÚ o ochrane dizajnov. Európsky parlament aj Rada túto revíziu podporili. Cieľom tejto revízie je riešiť najmä dva hlavné problémy: 1. Predovšetkým narušenie obchodu v rámci EÚ a prekážky hospodárskej súťaže v niektorých členských štátoch, pokiaľ ide o náhradné diely na opravy. 2. Odradenie podnikov, najmä malých a stredných podnikov a jednotlivých pôvodcov dizajnu, od snahy o ochranu zapísaného dizajnu na úrovni EÚ alebo na vnútroštátnej úrovni z dôvodu čiastočne zastaraných, zložitých postupov a neoptimálnych poplatkov za zapísané dizajny Spoločenstva, ako aj z dôvodu rozdielných pravidiel na vnútroštátnej úrovni, ktoré ešte nie sú zosúladené s pravidlami systému zapísaných dizajnov Spoločenstva.
Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?
Všeobecným cieľom tejto iniciatívy je podporiť prínos k excelentnosti dizajnu v EÚ, jeho inováciám a konkurencieschopnosti tým, že sa zabezpečí, aby systém ochrany dizajnov zodpovedal svojmu účelu v digitálnom veku a aby bol pre jednotlivých pôvodcov dizajnu, MSP a priemyselné odvetvia intenzívne využívajúce dizajny dostupnejší a efektívnejší. Okrem toho je iniciatíva zameraná na dokončenie jednotného trhu s náhradnými dielmi na opravy. Tieto všeobecné ciele sa premietajú do týchto troch špecifických cieľov: i) otvoriť trh s náhradnými dielmi pre konkurenciu; ii) zlepšiť prístupnosť, efektívnosť a cenovú dostupnosť ochrany zapísaných dizajnov Spoločenstva; iii) zlepšiť komplementárnosť a interoperabilitu medzi systémami dizajnu Spoločenstva a systémami národného dizajnu, najmä zosúladením procesných pravidiel.
Aká je pridaná hodnota opatrení na úrovni EÚ?
Odvetvia intenzívne využívajúce dizajny významne prispievajú k hospodárstvu EÚ: v rokoch 2014 –

2016 predstavovali takmer 16 % HDP EÚ a 14 % všetkých pracovných miest. Realizácia cieľov tejto iniciatívy preto predstavuje nádej na pozitívny vplyv na tieto odvetvia intenzívne využívajúce dizajny vrátane ich príspevku k zamestnanosti.

Systém dizajnu Spoločenstva bol vytvorený nariadením, a preto ho možno zmeniť len prostredníctvom nariadenia EÚ. Opatrenia zamerané na rozšírenie súčasnej úrovne aproximácie pravidiel týkajúcich sa národného dizajnu by mali pokračovať prostredníctvom smernice o dizajne, a preto sa môžu prijať len na úrovni EÚ, a to aj vzhľadom na potrebu zabezpečiť súlad so systémom zapísaných dizajnov Spoločenstva.

Pokiaľ ide konkrétne o problém náhradných dielov, jednotný trh sa môže dokončiť len na úrovni EÚ. Viac ako 20 rokov skúseností so súčasnou smernicou o dizajnoch neukázalo žiadnu silnú tendenciu k zosúladieniu medzi členskými štátmi na dobrovoľnom základe alebo prostredníctvom samoregulácie zo strany priemyslu.

Opatreniami na úrovni EÚ by sa tak zabezpečilo, aby sa systém ochrany dizajnov v Európe ako celok stal podstatne prístupnejším a efektívnejším pre podniky, najmä pre MSP a individuálnych pôvodcov dizajnu. Dokončením jednotného trhu s náhradnými dielmi na opravy by sa zlepšila hospodárska súťaž a prinieslo by značné výhody spotrebiteľom, ktorí by si mohli vybrať z konkurenčných dielov za nižšie ceny.

B. Riešenia

Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?

- **Základný scenár – bez zmeny:** Súčasné pravidlá a postupy zostávajú v platnosti.

Pokiaľ ide o ochranu náhradných dielov, existujú tri možnosti politiky:

- **Možnosť 1.1 – Úplná liberalizácia pre všetky dizajny:** Trh s identickými náhradnými dielmi typu *must match* by sa mal otvoriť pre hospodársku súťaž v celej EÚ a mal by sa rozšíriť na existujúce aj nové dizajny.
- **Možnosť 1.2 – Okamžitá úplná liberalizácia pre nové dizajny a následná úplná liberalizácia pre staré dizajny po uplynutí prechodného 10-ročného obdobia:** Ako možnosť 1.1, ale dizajny udelené pred nadobudnutím účinnosti nového zákona by boli naďalej chránené počas prechodného obdobia 10 rokov.
- **Možnosť 1.3 – Úplná liberalizácia len pre nové dizajny:** Dizajny, ktoré už boli udelené pred nadobudnutím účinnosti, nebudú dotknuté a budú môcť byť chránené maximálne 25 rokov.

Pokiaľ ide o zložité postupy zapísaných dizajnov Spoločenstva, existuje jedna (jednomyselne podporovaná) možnosť:

- **Možnosť 2 – Zjednodušenie a zefektívnenie postupov týkajúcich sa zapísaných dizajnov Spoločenstva,** napríklad modernizáciou požiadaviek na vyobrazenie dizajnu a uľahčením podávania hromadných prihlášok zrušením požiadavky „jednotnosti triedy“.

Pokiaľ ide o neoptimálne poplatky za zapísaný dizajn Spoločenstva, existuje jedna možnosť s dvomi čiastkovými možnosťami:

- **Možnosť 3 – Nižší zápisný poplatok za zapísaný dizajn Spoločenstva a jednoduchšie podávanie hromadných prihlášok:** Tento model umožňuje ľahší prístup k ochrane zapísaných dizajnov Spoločenstva, najmä pre MSP (lacnejšie získanie práva a prvá obnova zápisu), a zároveň odrádza spoločnosti od udržiavania nevyužívaných dizajnov v registri zvýšením poplatkov za následné obnovy zápisov.

Čiastková možnosť 3.1: zápisný poplatok za jeden zapísaný dizajn Spoločenstva sa znižuje z 350 EUR na 250 EUR. Za každý ďalší dizajn, ktorý je súčasťou hromadnej prihlášky, sa poplatok znižuje na 125 EUR. Poplatok za prvú obnovu zápisu je 70 EUR; za druhú obnovu zápisu 140 EUR; za tretiu obnovu zápisu 280 EUR; za štvrtú obnovu zápisu 560 EUR.

Čiastková možnosť 3.2: zápisný poplatok je rovnako 250 EUR, ale každý ďalší dizajn

z hromadnej prihlášky je ďalej zľavnený na 100 EUR. Všetky poplatky za obnovu zápisu sú vyššie ako v súčasnom systéme. Poplatok za prvú obnovu zápisu je 80 EUR; za druhú obnovu zápisu 160 EUR; za tretiu obnovu zápisu 320 EUR; za štvrtú obnovu zápisu 640 EUR.

Pokiaľ ide o rozdielne pravidlá na vnútroštátnej úrovni, existujú dve možnosti:

- **Možnosť 4.1:** Ďalšie čiastočné zosúladenie vnútroštátnych právnych predpisov, čím sa dosiahne väčší súlad so systémom zapísaných dizajnov Spoločenstva. Táto možnosť zahŕňa doplnenie ustanovení smernice o dizajnoch o vybrané aspekty práva v súvislosti s dizajnmi, ktoré zatiaľ nerieši a ktoré zainteresované strany označili za najviac potrebné zosúladiť (najmä pokiaľ ide o postupy) s nariadením o dizajnoch Spoločenstva.
- **Možnosť 4.2:** Úplné zosúladenie právnych predpisov a postupov týkajúcich sa národného dizajnu. Tento prístup by vychádzal z možnosti 4.1 a zahŕňal by jej uvedené prvky, ale aj všetky ostatné aspekty hmotného práva a postupov v oblasti dizajnu, ktoré sú súčasťou nariadenia o dizajnoch Spoločenstva, ale nie smernice o dizajnoch.

Uprednostňuje sa kombinácia možností, a to **možnosti 1.2, možnosti 2, možnosti 3.1 a možnosti 4.1.**

Možnosť 1.2 sa považuje za najprimeranejšiu na dosiahnutie úplného zosúladenia na jednotnom trhu na základe zásady liberalizácie. Je v súlade s duchom prechodného režimu v súvislosti s náhradnými dielmi v smernici o dizajnoch, ktorého cieľom je úplná liberalizácia trhu s náhradnými dielmi v EÚ.

Táto možnosť je v súlade aj so zámerom Komisie v predchádzajúcom návrhu z roku 2004, ako aj v súlade s nariadením (EÚ) č. 461/2010 (nariadenie o skupinových výnimkách pre motorové vozidlá) v antitrustovej oblasti a dopĺňa ho. Liberalizácia trhu s náhradnými dielmi by pomohla tomuto antitrustovému režimu dosiahnuť plný prínos pre podniky a spotrebiteľov na trhu s náhradnými dielmi pre automobily.

Napokon, možnosť 1.2 je v súlade s úsilím predloženým v rámci iniciatívy pre udržateľné výrobky, ktorej cieľom je podpora opráv a obehového hospodárstva, a dopĺňa ho, a je v súlade s medzinárodnou Dohodou o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva (Dohodou TRIPS).

Možnosť 2 spolu s možnosťou 3.1 by zvýšili dostupnosť a cenovú dostupnosť ochrany zapísaných dizajnov Spoločenstva pre podniky (v súlade s technickým pokrokom) a sľubujú významný pozitívny vplyv a jasné výhody pre podniky, najmä MSP a jednotlivých pôvodcov dizajnu.

Možnosť 4.1 by najmä pridaním hlavných procesných pravidiel do smernice o dizajnoch v súlade s nariadením o dizajnoch Spoločenstva uľahčila firmám a pôvodcom dizajnu získať ochranu dizajnov v členských štátoch a znížila súvisiace náklady, a to aj prostredníctvom kombinovaného využívania vnútroštátnych systémov a systémov zapísaných dizajnov Spoločenstva.

Táto možnosť by pozitívne ovplyvnila aj spoluprácu medzi EUIPO a národnými úradmi duševného vlastníctva, pokiaľ ide o uľahčenie väčšieho zblížovania postupov a vypracovanie spoločných nástrojov pre nové oblasti, v ktorých je žiaduce zosúladenie (napr. výmaz dizajnov). Z toho vyplývajú ďalšie čisté výhody pre používateľov systémov ochrany dizajnov a zároveň zlepšenie ich komplementárnosti a interoperability.

Analýza a predchádzajúce skúsenosti s dobrovoľnými prístupmi viedli Komisiu k záveru, že všetky uprednostňované možnosti by sa mali realizovať prostredníctvom legislatívnych zmien smernice o dizajnoch a nariadenia o dizajnoch Spoločenstva.

Kto podporuje ktorú možnosť?

Navrhovanú modernizáciu, zefektívnenie a ďalšie zosúladenie systémov ochrany dizajnov v EÚ v zmysle možností 2, 3 a 4.1.b výrazne podporujú orgány členských štátov, Európsky parlament, priemyselné odvetvia intenzívne využívajúce dizajny, združenia majiteľov práv na dizajn a právnici a zástupcovia v oblasti duševného vlastníctva.

Otvorenie trhu s náhradnými dielmi v zmysle možnosti 1.2 výrazne podporujú nezávislí výrobcovia a distribútori náhradných dielov, združenia zastupujúce ich záujmy, akademická obec a spotrebiteľské

organizácie.
C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti
Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Pre spotrebiteľov: Liberalizácia trhu s náhradnými dielmi formou možnosti 1.2 by znamenala úspory vo výške 340 – 544 miliónov EUR. Tieto úspory by sa plne realizovali po navrhovanom 10-ročnom prechodnom období. Počas tohto obdobia by sa príspevky každoročne zvýšili o 4 až 13 miliónov EUR. Pre firmy a jednotlivcov, ktorí žiadajú o ochranu dizajnu: Úprava poplatkov za zapísané dizajny Spoločenstva podľa možnosti 3.1 by viedla k zníženiu nákladov na základný prístup k zápisu a priniesla by ročné úspory vo výške 6 miliónov EUR tým, ktorí chránia dizajny po dobu 5 až 10 rokov. Zjednodušenie a zefektívnenie systému zapísaných dizajnov Spoločenstva podľa možnosti 2 by uľahčilo prístup k zápisu a zároveň zabezpečilo väčšiu predvídateľnosť a právnu istotu. Pokiaľ je to vyčísliteľné, znamenalo by to ročné úspory vo výške 1,6 milióna EUR v dôsledku aktualizácie požiadaviek na vyobrazenie dizajnu a rozšírenej možnosti podávať hromadné prihlášky. Ďalšie zosúladenie pravidiel s využitím možnosti 4.1 by uľahčilo a znížilo náklady firiem a pôvodcov dizajnov na získanie ochrany dizajnov v členských štátoch, a to aj prostredníctvom kombinovaného využívania vnútroštátnych systémov a systémov zapísaných dizajnov Spoločenstva. Zosúladenie by prinieslo väčšiu predvídateľnosť (pre menšiu potrebu externej expertízy), pomohlo by znížiť náklady na správu portfólií duševného vlastníctva a uľahčilo by výmaz zapísaných dizajnov, ktoré si ochranu nezaslúžia. Pre EUIPO: zjednodušenie a zefektívnenie postupov s využitím možnosti 2 by umožnilo EUIPO efektívnejšie vykonávať operácie v súvislosti so zapísanými dizajnmi Spoločenstva (menej nevyhovujúcich prihlášok na spracovanie; plynulejšie fungovanie pracovných postupov a back office IT prostredia vďaka zosúladeniu s postupmi EÚ v oblasti ochranných známok). Ďalej by to uľahčilo úlohu EUIPO podporovať zbližovanie postupov a nástrojov v spolupráci s národnými úradmi duševného vlastníctva (EUIPO by slúžil ako referenčný orgán). Pre členské štáty a národné úrady duševného vlastníctva: Ďalšie zosúladenie pravidiel s využitím možnosti 4.1 by umožnilo národným úradom duševného vlastníctva stať sa v rámci dvojstupňového systému ochrany dizajnov v EÚ atraktívnejšími a konkurencieschopnejšími. Rozšírené zosúladenie pravidiel by týmto úradom umožnilo využívať aj výhody rozšírenej spolupráce s EUIPO s cieľom podporiť zbližovanie postupov a nástrojov.
Aké sú náklady na uprednostňovanú možnosť (prípadne na hlavné možnosti, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Pre výrobcov motorových vozidiel: Žiadne priame náklady, ale liberalizácia trhu s náhradnými dielmi by spôsobila stratu príjmov zodpovedajúcu očakávaným úsporám pre spotrebiteľov. Pre firmy a jednotlivcov, ktorí žiadajú o ochranu dizajnu: Reformované systémy ochrany dizajnov by si vyžadovali určité prispôsobenie novým pravidlám vrátane procesu učenia. Pre EUIPO: Zjednodušenie s využitím možnosti 2 (rozšírenie možnosti podávania hromadných prihlášok) a úprava poplatkov prostredníctvom možnosti 3.1 by priniesli stratu príjmov zodpovedajúcu úspore poplatkov pre firmy a jednotlivcov. Možnosti by zahŕňali aj (menšie) vykonávacie náklady na prispôsobenie pracovných postupov a IT procesov. Pre členské štáty a národné úrady duševného vlastníctva: Ďalšia harmonizácia pravidiel podľa možnosti 4.1, najmä v oblasti postupov (napr. zavedenie úradných konaní týkajúcich sa výmazu), si vyžiada vykonávacie náklady. Tieto náklady sa však považujú za únosné a primerané.
Aký bude vplyv na podniky, MSP a mikropodniky?
Zjednodušenie postupov v súvislosti so zapísanými dizajnmi Spoločenstva s využitím možnosti 2 a úprava poplatkov za zapísaný dizajn Spoločenstva s využitím možnosti 3.1 by boli obzvlášť

prospešné pre MSP, pretože by uľahčili prístup k zápisu dizajnov na počiatočné obdobie 5 alebo 10 rokov a urobili by ho cenovo dostupnejším. V porovnaní s veľkými firmami majú malé a stredné podniky tendenciu podávať nielen menej dizajnov, ale volia si aj kratší čas ochrany.

Možnosť 4.1 by uľahčila aj prístup k ochrane dizajnu v členských štátoch (aj prostredníctvom kombinovaného používania vnútroštátnych systémov a systémov zapísaných dizajnov Spoločenstva vďaka ich väčšej interoperabilite), najmä pre MSP. Nastalo by to aj v dôsledku väčšej predvídateľnosti a právnej istoty, keďže menšie spoločnosti sú viac závislé od externých právnych expertíz.

Poskytnutie úradných konaní týkajúcich sa výmazu by ďalej pomohlo najmä malým a stredným podnikom účinne odstrániť neplatné dizajny z registrov dizajnov.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Národné úrady duševného vlastníctva členských štátov by v dôsledku väčšieho zosúladenia pravidiel, najmä pokiaľ ide o postupy týkajúce sa dizajnov, čelili minimálnym a primeraným vykonávacím nákladom.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Žiadne ďalšie významné vplyvy sa neočakávajú.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Päť rokov po tom, ako sa nariadenie začne plne uplatňovať, Komisia predloží Európskemu parlamentu a Rade EÚ správu o jeho vykonávaní.